

ЩОДО ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ СТВОРЕННЯ ВИСОКОЕФЕКТИВНОГО ВИРОБНИЦТВА ВИНОРОБНОЇ ПРОДУКЦІЇ

В.С.Горбачов, здобувач

Миколаївський державний аграрний університет

Виноробство — одна із стратегічних галузей АПК України, яка історично забезпечувала досить значні надходження до державного бюджету. Але в останнє десятиріччя в її розвитку відбувається чимало негативних змін. Слід визначити, що хоча цим питанням в літературі приділяється певна увага, але все ж чимало проблем залишаються недостатньо дослідженими і невирішеними. Метою даної статті є визначення найбільш важливих напрямів подальшого ефективного розвитку виноробної галузі Миколаївщини.

Проблема підвищення ефективності виноробної галузі на сучасному етапі розвитку економіки України є досить багатогранною. Це — і оптимізація сировинних зон винзаводів, і удосконалення асортименту виноробної продукції, і покращення її конкурентоспроможності, і укріплення та підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази підприємств.

Оптимізація сировинних зон виноробних підприємств насамперед все пов'язана з підбором певних, кращих сортів винограду, що найбільшою мірою відповідають вимогам галузі і місцевим природно-економічним умовам вирощування сировини. Винороби повинні віддавати перевагу тим сортам, які придатні для виготовлення шампанських, марочних і коньячних виноматеріалів, а також вин контрольованих за походженням найменувань.

Як показують дослідження, наприклад, в Миколаївській області не вистачає червоних сортів (Каберне Совіньону, Бастардо магарачського, Одеського чорного, Сапераві та ін.), винопродукція з яких користується підвищеним попитом. Тому не випадково, що акціонерні товариства “Коблево” і “Радсад” в останні роки нові виноградники закладають саме такими сортами.

У загальному обсязі переробленого в області винограду незначною є і частина класичних шампанських сортів (Шардане, групи

Вісник аграрної науки Причорномор'я, 143
Випуск 4, 2004

Піно, Ріслінгу рейнського, Каберне Совінйону, Мускатів та ін.). На їх частку приходиться лише 12-13% загального обсягу сировини. Між тим Миколаївщина є однією з головних шампанських зон країни, бо регіон між Одесою і Миколаєвом дуже схожий на Французьку Шампань. Вирощувана тут сировина має всі необхідні кондиції для виготовлення високоякісних шампанських і столових виноматеріалів.

Враховуючи, що придатні для вирощування високоякісного винограду регіони в Україні обмежені, для розширення сировинних зон винзаводів доцільно збільшувати площі і комплексно-стійких сортів. Дослідження виноробів свідчать, що з них можуть виготовлятися достатньо якісні міцні, десертні вина, коньячні спирти, дієтичні соки, деякі інші види продукції.

У цьому плані заслуговує на увагу досвід радгоспу-агрофірми “Білозерський” Херсонської області, де успішно вирощуються декілька комплексно-стійких сортів, серед яких — угорська Біанка, яка дуже добре зарекомендувала себе тут. Виходячи з того, що вже багато господарств Херсонщини і Миколаївщини бажають посадити у себе цей сорт винограду, вказане підприємство налагодило вирощування його саджанців і в змозі вирішити цю проблему.

У покращенні сортового складу виноградних насаджень важливу роль повинні зіграти винзаводи, які покликані визначати сортову структуру виноградників, виготовляти конкурентоспроможні вина і управляти ринком їх продажу. Певний досвід у справі створення власної сировинної бази вже накопичений Одеським вино-коньячним комбінатом “Шустов”, який значну суму коштів вклав у закладання більш ніж 500 га виноградників. При цьому всі насадження тут представлені французькими сортами, які вирощуються за ізраїльською технологією з крапельним зрошенням.

Говорячи про асортимент винопродукції, слід мати на увазі, що на світовому ринку нині відбувається ріст попиту на високоякісну (насамперед — марочну) винопродукцію. Між тим у складі алкогольних напоїв, що споживаються в Україні, переважають горілка і ординарні вина. Необхідно інтенсивно виховувати у громадян культуру споживання вина. Провідну роль у цьому плані повинні взяти на себе винороби, як це робиться у розвинених виноградарських країнах світу.

Частка марочних вин в загальному обсязі світового ринку винопродукції дорівнює 20%. В Україні ж цей показник більш ніж у тричі нижче вказаного рівня. Основні причини — нестача якісної сировини, застаріле технологічне обладнання, низька купівельна спроможність населення, що стримує продаж вин цієї категорії.

Необхідно вказати, що в останні роки внаслідок нестачі власних шампанських виноматеріалів в нашу країну завозяться іноземні. Те ж саме відбувається з марочними винами, хоча Україна має великий потенціал для виробництва високоякісної винопродукції, який доцільно інтенсивно розвивати. Підтвердженням цього є те, що багато вітчизняних марок вин і коньяків забезпечили собі славу на міжнародних виставках і конкурсах. В Миколаївській області, наприклад, до таких марочних столових вин відносяться “Оксамит України”, “Рислінг очаківський”, “Старий нектар”, “Південна троянда”, “Перлина степу” та ін.

Значною проблемою в останні роки стала наявність на ринку дуже великої кількості підробок виноробної продукції. Це звичайно ж гальмує реалізацію високоякісних вин, коньяків і шампанського. У зв'язку з цим вони втрачають пріоритет не тільки на зовнішньому, але й на внутрішньому ринках. Враховуючи сказане, необхідно об'єднати зусилля контролюючих і правових органів з метою посилення боротьби з фальсифікацією виноробної продукції, яка не тільки компрометує українське виноробство, а й підриває економіку країни.

Покращенню стану справ у цьому плані в Україні сприятиме, на наш погляд, і організація розливу готових вин безпосередньо в місцях вирощування і переробки винограду. В Україні ж історично склалося так, що одні вирощують виноград, інші його переробляють, треті — розливають.

Для забезпечення належного асортименту марочних вин в Україні доцільно створити виноградарські заповідники, законодавчо закріпивши їх сортовий склад і площі. На це звертають увагу провідні фахівці виноробства. Крім того, Україні слід розробити власну сучасну нормативну базу і технологічну документацію, наближену до Європейських стандартів. Без радикального вирішення цієї проблеми сформулювати належний ринок вина не можливо.

Виходячи з вище викладеного, основними напрямками забезпечення високоефективного виробництва виноробної продукції насамперед є:

- покращення сортового складу виноградних насаджень в господарствах сировинних зон заводів. У Миколаївській області перевагу слід надавати сортам, придатним для виробництва шампанських, марочних і коньячних виноматеріалів. При цьому слід розширювати площі червоних і комплексно-стійких сортів винограду;
- розширення практики участі виноробних заводів у створенні своїх сировинних зон шляхом закладення власними силами сортів винограду, необхідних для випуску кращих вин (як це вже робить одеський вино-коньячний комбінат “Шустов”);
- в асортименті винопродукції слід збільшити обсяги найбільш якісних вин, насамперед – марочних (частку останніх доцільно довести до 20%, як це має місце в розвинених виноградарських країнах світу);
- з метою зменшення на ринку підробок винопродукції треба посилити боротьбу з цим явищем (об'єднання зусиль відповідних контролюючих органів, організація розливу вин безпосередньо в місцях вирощування і переробки винограду та ін.);
- в Україні доцільно створити виноградарські заповідники, розробити нормативну базу і технологічну документацію, наближену до європейських стандартів.